

ինքզինքը այն խառնուրդներ թեմին վրայ
եպիսկոպոսանալու և ամէն իշխանութիւն
իւր բունցքին մէջ սեղմելու ցնորքով
կը տարուի, կամ թէ ստուգիւ յօգուա-
ծին համեմատելն ստորագրող վարչութիւնն
որ արդէն իր բունցքին մէջ ամէն ինչ
գրեթէ սեղմած, սակայն նորընտրի մը
ներկայութեամբ զայն ձեռքէ հանելու
մարմալէն բռնկած այժմէն ճիշդ կը թա-
փէ: Կը չնորհաւորեմ զիրենք այդ չափ-
տակութեանց ամթիւ:

«Գալով «նորանոր բեռներու չնթար-
կուելու» խնդրոյն. այս ալ բոլորովին
սուս է. ինչու որ իրենց բերնէն լսեցի որ
տարեկան 4-500 ոսկույ եկամուտ ունի
Տրապիզոնի թեմն լոկ այն քաղաքին մէջ,
և կը փախաբէին թաղային վարժարան մը
բանալ, մինչդեռ կ'առարկէին թէ, չեն
կրնար Եպիսկոպոսի մը ծախքը հոգալ ամ-
սական 6-7 ոսկի վճարելով... ամօ՞թ ի-
րենց. գոնէ այս բանի մէջ ալ չ'ընտելու-
կանաց նմանէին, որոնց Առաջնորդները
6-7ին ալ զո՞ք չեն կրնար ըլլալ ու աղ-
բուի:

«Ահաւասիկ սերերի բարեկամս, իրաց
ճշմարտ վիճակը, դուռն և ընթերցողները
թող դատեն խնդրը. Իրազեկին թէ պէտեւ
չէր ուղիւ պատասխանել, և պէտք չու-
նէր երկու ամսոյ չափ սպասելու, որպէս
զի պատասխան մը գրեք, սակայն ստիպ-
ւոյեցաւ ճշմարտութիւնը մերկայարանոց
յայտնելու, և բնաւ նպատակ չունի այլ
եւս անգործառնալու սպորինակ խնդրոց
վրայ, որոնք վնասն զատ օգուտ մը չու-
նին, եթէ աւելի ծանրանալ պէտք ըլլայ,
եւս առաւել եպիսկոպոս կը դառնանք այլոց
հանդէպ, հասկցողին այսչափ:

ԻՐԱԶԵԿ

ԾՐԱԳԻՐ ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅՈՂԻԿԷ-ՀԱՅՈՑ()

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԿԶԻՈՒՆԵՐ

Յօդ. 1.— Օսմանեան հպատակ Հայ-
կաթողիկէ Հասարակութիւնը ունի սեպ-
հական վարչութիւն մը՝ որ հիմնեալ է
Կաթողիկէ սուրբ Եկեղեցւոյ Քահանայա-
պետաց զերիշխանութեամբ վաւերացեալ
Հայ-Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ հիմնական
սկզբանց և Կայսերական հրամանագրոց և
Պատրիարքական Պէրագրերու պարունա-
կած տրամադրութեանց վրայ:

Յօդ. 2.— Հասարակութեան ընդ-
հանուրին առ անհատն և անհատին առ
ընդհանուրն՝ իրաւունք և պարտաւորու-
թիւնը կ'որոշուին և կը գործադրուին
վարչական դասակարգութեամբ:

Յօդ. 3.— Աղջկանոց պարտականու-
թիւնն է՝ Հասարակութեան պիտոյից հա-
մար պահանջուած ծախքերուն իւրաքան-
չիւրին իր կարողութեան չափով մասնա-
կից և Հասարակութեան խնդրած ծա-
ռայութեանցը յանձնառու ըլլալ:

Յօդ. 4.— Հասարակութեան պար-
տականութիւնն է՝

Ա. Աղջկանոց բարոյական, մտաւորա-
կան և մասնաւոր պարագայներու մէջ
նիւթական պիտոյիցը հոգ տանիլ:

Բ. Մարդկութեան կարեւոր եղած ու-
սուցմն և դաստիարակութիւն թէ մանչ և
թէ աղջիկ տղայոց հաւասարակութեամբ
աւելի:

Գ. Աղջկան հաստատութիւնները չեն
և պայտաւ վիճակի մէջ պահել, հասոյթ-
ները օրինաւոր կերպով աւելցնել և ծախ-
քերը իմաստութեամբ տնտեսել:

(*) Ինքնակ. — Պու Նիդամամէ լաիհաւը.
նըն միւնտրիւթեամբ հազարմաս թարգմա-
մըզա կէօնտէրիւնէճէք իթիրազնամէլէրի,
միւթալէսթը վէ սաիթէյի, — միւթիւտ վէ
մասալու օլտըրը հալտէ: — զաղէթամըզ-
տա տէրն ու պէհան իտէճէկիմիթի վատ
խաշիթ:

Յօդ. 5.— Հասարակութիւնն ունի
իւր Պետ. Կաթողիկոս-Պատրիարք մը որ
Արքեպիսկոպոս է աւագ թեմին Կոստանդ-
նուպօլոյ, Կաթողիկոս-Պատրիարք է
Թուրքիոյ մէջ գտնուած Հայ-Կաթողիկ-
կեայց և իւրեւ Հոգեւոր Պետ. Կաթողի-
կոս է նաեւ արտասահման գտնուող ամէն
Հայ-Կաթողիկեայց:

Յօդ. 6.— Աղջկան վարչութիւնը կը
կազմուի Սինոդոսէ, Երեսփոխանական
ժողովէ, Կեդրոնական և Գաւառական
Կրօնական և վարչական ժողովներէ և
Նորհուրդներէ:

Յօդ. 7.— Հասարակութեան պատ-
կանեալ ամէն ինչը և ստացուածք կը
մատակարարուին իրենց յատուկ ժողովնե-
րով և խորհուրդներով:

ԳԼՈՒԽ Բ.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ-ՊԱՏՐԻԱՐԿ

Յօդ. 8.— Կաթողիկոսական և Պատ-
րիարքական երկու իշխանութիւնները մէկ
անձի վրայ միացած են, որոյ Աթոռն և
բնակատեղին է Կ.Պօլս:

Յօդ. 9.— Կաթողիկոս-Պատրիարքը
կը ներկայացնէ զՀասարակութիւնը՝ Հոռով-
մայ Ս. Գահուն և Օսմանեան Տէրութեան
հանդէպ: Իւրեւ Կաթողիկոս՝ պաշտօն ու-
նի Հոռովմայ Ս. Գահուն հաւատոյ վերա-
բերալ հրահանգները գործադրելու և իր-
եւ Պատրիարք՝ Օսմանեան Տէրութեան
սուած հրահանգները ընդունելու ըստ օ-
րինի և գործադրելու:

Յօդ. 10.— Կաթողիկոս-Պատրիարքը
իրաւունք Գահրէց է Աղջկան Սինո-
դոսին, Աղջ. Երեսփոխանական և Կեդ-
րոնական Կրօնական և վարչական ժողով-
ներուն, և նոյն ժողովներու կողմանէ
տրուած որոշողութեանց Գործադիր իշխա-
նութիւնն է և քուէից հաւասարութեան
պարագային միայն՝ իւր ձայնը առաւելա-
կընիւ է:

Յօդ. 11.— Կաթողիկոս-Պատրիարքն
«արգելական» (velo) իրաւունք ունի մի
միայն Կրօնական և Եկեղեցական կանոնաց
հակառակ խնդիրներու նկատմամբ:

Յօդ. 12.— Կաթողիկոս-Պատրիարք
կ'ընտրուի Հայ-Կաթողիկէ Եպիսկոպոսաց
Պատեմն և ընտրեալ պիտի ընդունուի Օս-
մանեան Տէրութեան հպատակութիւնը,
եթէ տարեք հպատակութիւն մը ունի:

Յօդ. 13.— Զի կրնար Կաթողիկոս-
Պատրիարք ընտրուիլ այն եկեղեցականը,
որ եկեղեցական կամ քաղաքական յան-
ցանքի մը համար՝ ձեռնադրուի իշխանութե-
անց դատաւարութեան վիճակ մը կրած է:

Յօդ. 14.— Ի պարագային Աթո-
ռոյ, Պատրիարքական Փոխանորդը անմի-
ջապէս Երեսփոխանական և Կրօնական ժո-
ղովները՝ Երեսփոխանական դիւանին մի-
ջոցով կը գումարէ և Համագումար ժո-
ղովոյ անդամաց կողմանէ ստորագրեալ
հանրաքով մը՝ Աթոռոյ պարագայութիւնը
և Կաթողիկոսական Փոխանորդին «Տեղա-
պահութիւնը» կը ծանուցանէ Բարձրագոյն
Դրան:

Յօդ. 15.— Կաթողիկոս-Պատրիարքի
ընտրութեան համար, Տեղապահ Արքե-
պիսկոպոսը՝ Երեսփոխանական և Կրօնա-
կան ժողովները՝ Երեսփոխանական ժողո-
վոյ Դիւանին միջոցով Համագումար նիս-
տի հրաւիրելով, որոյ անդամաց սովոր-
շական թուոյն երկու երրորդին ներկա-
յութեամբ զուամբողջ ժողովոյն զաղտնի
քուէից մեծամասնութեամբ կ'ընտրէ Երեք
Եպիսկոպոս և ներկայից ստորագրութեամբ
վաւերացեալ տեղեկագրով մը, քուէից
առաւելութեան կարգով երեք ընտրելի-
ներուն անունները կը ներկայացնէ Սին-
ոդոսին:

Յօդ. 16.— Եթէ երեք ընտրելիներէն
միւսն է պատճառով մը հրաժարի կամ
պակտի, ընտրութիւնը չեղեալ համարելով
նոր եռանուն ցանկ մը կը քուէարկուի:

Յօդ. 17. Սինոդոսին իրեն ներկայաց-
եալ երեք ընտրելիներէն մին կ'ընտրէ Կա-

թողիկոս-Պատրիարք զաղտնի քուէից ա-
ռաւելութեամբ:

Յօդ. 18.— Օսմանեան Տէրութեան
դուրս ալ պետութեանց մէջ գտնուած
Հայ-Կաթողիկեայց եւս կրնան մասնակ-
ցիլ իրենց մասնաւոր ներկայացուցիչնե-
րով՝ ընտրողական ժողովոյ Կաթողիկոսի
ընտրութեան համար, իւրեւ իրենց Հոգե-
ւոր Պետը:

Յօդ. 19.— Սինոդոսը և Երեսփո-
խանական ժողովը կը ներկայացնեն միայն
զամայն առ Ս. Գահուն Հոռովմայ՝ Կաթո-
ղիկոս-Պատրիարքի ընտրութեան ար-
դիւնքը:

Յօդ. 20.— Ըստ նախին հաւանդ սո-
վորութեան, ընտրեալ Կաթողիկոսը ան-
միջապէս իւր Աթոռը կը բազմի և Քողար-
կութեան և Օսման արարողութիւնները
կատարուելով՝ ալ իւր իւր արաւանց
և արտօնութեանց, որք ի վաղուց հետէ
կը վերաբերին Կաթողիկոսական Աթոռոյ:

Յօդ. 21.— Կաթողիկոսական ընտրու-
թիւնը ծանուցուելէ վերջը, Տեղապահ և
Երեսփ. ժողովոյ Ատենապետը համաձայ-
նութեամբ, առաջինը՝ Սինոդոսական
Հայրը, Կրօնական ժողովոյ տնօրէնները
և ժողովողապետ-Մեծաւորները, իսկ երկ-
րորդը՝ Աղջ. Երեսփ. ժողովոյ անդամ-
ները՝ յատուկ հրաւիրագրով կը հաւաքեն
ի Պատրիարքարան, որք կը հրաւիրեն
ընտրելի Կաթողիկոսն թափուով իջնալ
եկեղեցի, ուր առաջի Սրբոյ Սեղանոյ նոր-
ընտրի Կաթողիկոս-Պատրիարքը պարտի
երեքու անթերի պահպանութեան և կի-
րաւորութեան Աղջկան Կանոնագրութեան
և Աղջկան պաշտօնական ժողովոյ կող-
մանէ արուած որոշմանց խղճի մոտք գոր-
ծադրութեան:

Յօդ. 22.— Երբեմն արարողութիւնը
կատարուելէ վերջը, Սինոդոսական
Հայրը, Երեսփոխանական և Կրօնական ժո-
ղովոց անդամք կը խմբագրեն հանրաքիւր
մը առ Բ. Դուռն, յորում ծանուցանելով
նորընտրելոյն անունը, կը խնդրեն Կա-
թողիկոսական-Պատրիարքական Պէրագր
Տեղապահին ձեռքը:

Յօդ. 23.— Բ. Դուռն նորընտրի Պատ-
րիարքին հաստատութեան Իրաքն հաղոր-
դուելէն վերջը, Երեսփ. ժողովը կը գու-
մարուի Իրաքնին պարունակութիւնը լսելու.
Պատրիարքը կ'սկսի իւր պաշտօնական
գործոց պարագիւր և Տեղապահին պաշ-
տօնը կը դադրի:

Յօդ. 24.— Կաթողիկոս-Պատրիարքը
թիւնը ցկեանս է, բայց պարագայից կամ
անկարողութեան բերմամբ եթէ ինքնակամ
հրաժարի, պարտի ի Կաթողիկոսութենէ
իւր հրաժարելու դիտարարութիւնը ծա-
նուցանել նախ Սինոդոսական Հայրը, իսկ
ի Պատրիարքարանէն՝ Աղջ. Երեսփ. ժո-
ղովոյ և ապա իւր հրաժարականները տալ
պատկանեալ իշխանութեանց:

Յօդ. 25.— Երբ Կաթողիկոս-Պատ-
րիարքը իւր Աթոռն բացակայի, իւր տե-
ղը ընդհանուր Փոխանորդ կ'անուանէ Կա-
թողիկոսական Փոխանորդ Եպիսկոպոսը:
(Շարունակելի)

Ա.ԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՇՏՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՒԷՐ

ՆԵՐՍՏՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ Կ-ՀԱՅՈՑ

Տէր,

Պատու ունի հրաւիրել Ձեզ Աղջկան
Երեսփոխանական ժողով՝ որ պիտի գու-
մարի առաջիկայ Ուրբաթ, ամսոյ 10ին,
երեկոյան ժամը 4ին (ը. եւ.), ի իերա,
Կաթողիկոսարանի սրահին մէջ:

Մնամ մեծարանաց հաւատարմօք

Ատեն. Աղջ. Երես. ժողովոյ
Ա. Յ. ԵՐԱՄ

Իերա, 6 Դեկտ, 1910

ՊԻՐ ԵՄԸ ԽԱՅՐԻ

Ս. Աննա Որբանոցը խայրեալ չարչան
միլիթիւի պազը միւթեպէրան գատնու-
ւորը թարափնեան կէօնտէրիմի տիր:

Մահը հալը բուսիւնի 10ընը ճաւա
կիւնիւ, սապահ ալաֆ, սաաթ 10տան կէօն
եարբանա գատար Պէյօղլունա ճատտէր
քէպիրտէ Սինկէր դուբանիւր մողազա-
լարը սալոնկարնաւ, էրմէնի-գաթօլիք Ս.
Աննա Որբանոցը մէնֆաթաթնա պէօլիւք
պիր սաթը վուգու պուլաճաք, վէ պուլաճա
Ս. Աննա Որբանոցը տիֆթիւնէնիւնիւն իւ-
զար իսիւթիւք գատնը չամալըլարը, սուֆ-
րա թաքմարը, հասթըլար, մէնիւթիւք
վէ սաիթէ՝ զահէթ ՄիլիթիւՍԻՍ ֆիթիւթիւք
միւթիւք ֆիթիւթիւք վազ օլունաճաք տըր,
Յըրաթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք
վէ սաիթէ՝ զահէթ ՄիլիթիւՍԻՍ ֆիթիւթիւք
վէ վէլաթիւք քիրմալը՝ իսիւթիւք քաղաթիւք
պուլաճաթիւք պիր իսիւթիւք քէօնա օ-
լունաթ:

Պէյէր նուլըսը Ծ զըրուչա օլմաք վէ
քաթիւթիւք նուլըլարա ալ չօք պիր իւ-
րաթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք
կանաթ ասիւթ իսիւթիւք օլունաճաք տըր:
1-4

Իշպու Լմը իսիւթիւք պիրիւթիւք հաթի-
լէթիւք վէրնը իսիւթիւք իսիւթիւք վէ տա-
վէթ իսիւթիւք Ս. Աննա Որբանոցը, միւթ-
թիւք մէնֆաթաթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք
թիւք վէ պազը հաթիւթիւք վէ միւթէ-
պէր գատնըլարն մուսթիւթիւք վէ զայրէ-
թիւք, կէրիւ մուսթիւք մէնֆաթաթիւք
ղըպիթիւք պիր սուրէթիւք մէլաթ իսի-
մէթաթ, վէ պուլաճա թաթիւք ու թէրպիւք
կէրէն վէ գատնը տիֆթիւքիւք վէ էլ հիւ-
նըլէրիւք էօլընէն միւթիւքիւք ֆաթիւք վէ
էօթիւք վէ չօնաթարը կէրէթաթիւք
ճա վէ կէրէթ թաթիւք ու թէրպիւք վէ սէ-
նաթաթա իսիւթիւք պիրիւք, հաթիւքիւք
վէ թէլէթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք տէ, լաթիւք
մէթիւք պիր վարիւթիւք մէսարիֆիւք քի-
ֆաթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք, վէ պիր թարաֆ-
տան միւթաթաթիւք իսիւք միւթաթ, էօթ-
աթ վէ ֆաթիւք չօնաթարն միւթաթը
կիւնտէն կիւնտէն արթմաթաթ օլունաթ-
տան, պիրիւք իսիւթիւք գաթու-
թիւք մէնֆաթաթ վէ մուսթիւք իսի-
թիւք մէթաթ տիր, Հալպու քի պու մէթիւք
պէ մուսթիւք, սաթիւք վէ հաթիւք
եօլունաթ հէր նէ իսիւթիւք, ճաթիւք վէ սէ-
զա տըր, զիրա սէմէրաթիւք միւթաթիւք
թէթ չօք տըր, իսիւթիւք, պու իսիւթիւք
ղարուլէն պիր մէտար օլմաք իսիւք իշպու
էմը իսիւթիւք թաթիւք վէ իսիւթիւք իսիւթիւք
տիր, Հէմ ֆըրսաթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք
հէմ տէ պիր իսիւթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք
իսիւթիւք, միւթիւք պիրիւք հաթիւք
մէնտան վէ իսիւթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք
թէթիւք միւթաթաթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք
թէթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք:

Կէլէն ճուա կիւնիւ, վարչական ժո-
ղով իսիւթիւք իսիւթիւք, վէ պիրիւք Ս.
Յակոբ իսիւթիւք իսիւթիւք միւթիւք իսիւթիւք
վէրիւք մէսթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք իսիւթիւք
տիր:

* Ճուա իսիւթիւք կիւնիւ, Կաթիւք
րիւք էֆ. հաթիւք իսիւթիւք թէֆաթաթիւք
Իսիւթիւք իսիւթիւք թէֆաթաթիւք Գիր,
Յովհաննէս Թ. Ս. վ. Կէտիւք օլունաթ
հաթիւք, սաթաթաթ բաշա հաթիւք իսիւթիւք
ատիւք մէթաթիւք վէ մէտարիւք հաթիւք
ընը իսիւթիւք իսիւթիւք տիր, Իշպու քի-
եարթիւք էսպաթը, Ս. Յակոբ իսիւթիւք
իսիւթիւք միւթիւք թէֆաթաթիւք վէրիւք հաթ-
զընտա պիր իսիւթիւք սաթիւք կէօնտէրիւք
մէս իսիւք Համաթիւք մէթիւք իսիւթիւք
տիր իսիւք օլունաթ իսիւթիւք տիր Սաթաթ
զամ բաշա, պու պապիւք պիր սուհուլէթ
պուլունաթիւք իսիւթիւք, տաթիւք վէ մա-
լիւք հաթիւք իսիւք կէօնտէրիւք վատ
իսիւթիւք տիր:

Կէնէն կէճէ Պահրիէ նէ զարէթիւնն Նա-
հիտ նամ մուշ վարթոր իլէ Հարպիէ նե-
զարէթիւնն տիկիւր պիր ժուշ վարթոր պէլ-
սիննէ պիր միւսամէնէ լուռու պուլու
րազ, «Նահիտ» պամմըշ, ֆազաթ իլինաւն
պուլուճան պահրիէ նաղըր գուրթուլմըշ
տը: Զամը Շահանէ՝ պիլ վարթիւ միւ-
սարիէնն խաթրըն խթիֆաւար պուեռու-
մըլլար տըր:

